

Araştırma Makalesi/ Research Article

Hemşirelik Öğrencilerinin Acının Dönüştürücü Gücü Kavramına İlişkin Algılarının Metafor Analizi Yöntemiyle Belirlenmesi

Determining the Perceptions of Nursing Students Regarding the Concept of the Transformative Power of Suffering by Metaphor Analysis Method

Tuğçe Kaplan Uyan¹ İlhan Günbayı² İlkay Keser³

¹Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Isparta, TÜRKİYE

²Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı, Antalya, TÜRKİYE

³Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, TÜRKİYE

Geliş tarihi/ Date of receipt: 01/09/2022

Kabul tarihi/ Date of acceptance: 22/01/2023

© Ordu University Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Türkiye, Published online: 01/09/2023

ÖZ

Amaç: Araştırmanın amacı, hemşirelik öğrencilerinin acının dönüştürücü gücü kavramına ilişkin algılarını metafor analizi yöntemiyle incelemektir.

Yöntem: Araştırmanın örneklemini 2020-2021 eğitim-öğretim yılı Ekim-Mart ayları arasında eğitim gören 103 hemşirelik öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmada nitel ve nicel verilerin birlikte toplandığı karma yöntem desenlerinden yakınsak paralel karma desen kullanılmıştır. Araştırmanın nicel boyutunda öğrencilerin sosyodemografik ve ruhsal acı yaşama deneyimleri gibi değişkenler; nitel boyutunda metafor analizi yöntemi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin %76.7'sinin kadın, %43.7'sinin 4. sınıf öğrencisi, %63.1'inin ruhsal acı yaşadığı görülmüştür. Çalışma sonucunda metaforların 8 kavramsal kategoride toplandığı ve öğrencilerin en sık hayvan, bitki ya da doğa unsurları kategorisine ilişkin metafor seçtikleri (%32) görülmüştür. İnsana ait bir duygu ya da duygusal davranış kategorisi ile çevresinde ruhsal acı yaşayan birey olma durumu arasında ($p=0.005$); Aile üyesi, arkadaş ya da danışılacak bir insan kategorisi ile de ruhsal acı veren olay türü ($p=0.008$) arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Diğer kategoriler ile sosyodemografik veriler arasında herhangi bir ilişki saptanmamıştır ($p>0.05$).

Sonuç: Sonuç olarak hemşirelerin hastalık/durum hakkındaki algılarının bireye sunulan hemşirelik bakımını etkilediği düşünüldüğünde öğrencilerin ruhsal acı yaşayan bireye bakım vermeye ve bireyin değişim dönüşebilmesine ilişkin olumlu bir yargı geliştirdiği ve meslek hayatında bu yargıya yönelik hareket etme potansiyelinin olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencisi, psikolojik travma, acı, travma sonrası büyüme, metafor

ABSTRACT

Objective: The aim of the study is to examine the perceptions of nursing students' perceptions of the concept of the 'Transformative Power of Suffering' through metaphor analysis.

Method: The sample of the study consisted of 103 nursing students studying in the autumn and spring semesters of the 2020-2021 academic year. In the research, the convergent parallel mixed design, one of the mixed method designs in which qualitative and quantitative data were collected together, was used. In the quantitative dimension of the study, variables such as the students' experiences of sociodemographic and psychological pain; the Metaphor analysis method was used in the qualitative dimension.

Results: It was observed that 76.7% of the students participating in the study were women, 43.7% were 4th-grade students, and 63.1% experienced mental pain. As a result of the study, it was seen that the metaphors were collected in 8 conceptual categories and the students most frequently chose metaphors (32%) related to the animal, plant or natural elements category. Between a human emotion/emotional behavior category and being an individual experiencing psychological pain around him/her ($p=0.005$); A significant relationship was found between the category of a family member, friend/a person to be consulted with and type of mentally painful event ($p=0.008$). There was no relationship between other categories and sociodemographic data ($p>0.05$).

Conclusion: Considering that nurses' perceptions about the illness/condition affect the nursing care provided to the individual, it can be said that students develop positive judgments about caring for suffering from mental pain and the individual's ability to change and transform, and they have the potential to act towards this judgment in their professional life.

Keywords: Nursing student, psychological trauma, suffering, posttraumatic growth, metaphor

ORCID IDs of the authors: TK:0000-0003-4836-4834; İG: 0000-0001-7139-0200; İK: 0000-0001-6595-4188

Sorumlu yazar/Corresponding author: Tuğçe Kaplan Uyan

Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Isparta, TÜRKİYE

*Bu araştırma VI. Uluslararası X. Ulusal Psikiyatri Hemşireliği Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

e-posta/e-mail: tkaplan949494@gmail.com

Atıf/Citation: Kaplan Uyan T, Günbayı İ, Keser İ. (2023). Hemşirelik öğrencilerinin acının dönüştürücü gücü kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yöntemiyle belirlenmesi. Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi, 6(2), 445-455. DOI:10.38108/ouhcd.1169739

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Giriş

Bazı yaşam olayları insanların ruhsal olarak acı çekmesine, olumsuz/yıkıcı sonuçlarla karşılaşabilmesine ve varoluşsal sorgulama yapmasına neden olabilmektedir. Savaşlar, doğal afetler, ayrılıklar, kayıplar, kazalar ya da insan yaşamını tehdit eden bir hastalık bu yaşam olaylarına örnek olarak verilebilir. Travmatik yaşam deneyiminde, yaşanan olay bireyin kendi başından geçmiş olabileceği gibi başkasının ya da aile üyesi, yakın arkadaşı gibi bir yakınının da başından geçmiş olabilir. Bu yaşam olayları doğaları gereği insanlar üzerinde olumsuz bir etkinin oluşmasına ve bireylerin acı çekmesine neden olurlar (Bolat ve ark., 2020). Olumsuz yaşam deneyimleri sonucu ortaya çıkan acı, süreklilik göstermesi nedeniyle psikoloji, edebiyat gibi birçok alanda ilgi görmüş ve disiplinler “acı çekme” kavramı üzerine yoğunlaşmıştır (Dinçer ve ark., 2015). Acı çekme, basit geçici, akılsal, bedensel ya da ruhsal rahatsızlıktan, şiddetli acıya kadar değişen hoşnutsuzluk duygusudur. Bu durum, yoğunluğu, sürekliliği ve derinliği değişebilen bir yaşantıdır. Acı çekme giderek çok yoğun fiziksel, duygusal ve bilişsel bir durum haline geldiğinde patolojik aşamaya doğru ilerler. Kişi öfke ve çaresizlik duygusu yaşar. Bu durum uzarsa kişi bir süre sonra yakınmaktan vazgeçer ve apatik ilgisizlikten acı çekmeye başlar (Velioğlu, 2012). Ancak, insanların yaşadıkları travmatik olayı anlamlandırma biçimleri farklılık gösterebilmektedir (Dinçer ve ark., 2015).

Olumsuz yaşam deneyimleri ile insanın hayatına giren acı, yorumlanma biçimine göre insanın yaşamdan anlam bulmasını ve yaşama karşı duruşunu belirler (Kandemir, 2020). Bireylere, acı çekme deneyiminden anlam bulmaları için yardım edilebilir. Anlamlar, bu deneyimlerin neden olduğu sorunlarla başa çıkmalarına olanak sağlayabilir. İnsan, yaşamıyla ilgili tüm deneyimleri araştırmak ve anlamak için motive edilebilir. Eğer bireyler acı çekme deneyiminden bir anlam bulmuşsa kendilerini gerçekleştirebilirler (Velioğlu, 2012). Birey, acısından anlam bulma, olumlu yönde değişip dönüşme ve kendini gerçekleştirebilme noktasında acının dönüştürücü gücünü kullanmaktadır. Acının dönüştürücü gücü, bireylerin yaşadıkları ruhsal acı veren güçlüklerin ve travmatik yaşam olaylarının ardından olumlu yönde değişim ve dönüşüm göstermesini sağlayan inançtır (Dinçer ve Aydoğan, 2019). Acı yalnızca ıstıraba neden olan bir durum değil, aynı zamanda dönüştürme potansiyeli de olan bir güçtür (Bolat ve ark., 2020). Bununla birlikte, büyüme teşvik eden şeyin travmatik deneyim

değil, onunla mücadele etmek olduğu unutulmamalıdır (Wirtz, 2014). Nietzsche'nin “Beni öldürmeyen, beni güçlendirir (What does not kill me, makes me stronger)” sözü, acının dönüştürücü gücünün kavramının bakış açısına güzel bir örnektir (İzğüden ve Erdem, 2017). Psikiyatri hemşireliği kuramcılarında Joyce Travelbee her insanın acı deneyimlerinin olabileceğini ve kişinin acıya karşı tutumunun hastalıkla başatma sürecini etkilediğini vurgulamaktadır. Bu noktada Travelbee'ye göre hemşirenin rolü, ruhsal acı yaşayan bireylerin kendilerine özgü anlamlar bulmaları noktasında kişileri desteklemesidir (Meleis, 2011; Arşimet ve Dil, 2021).

Ruhsal acı yaşayan bireylerin olumlu yönde değişip dönüşmesi, acısından anlam bulması konusunda hemşireler tarafından desteklenmesi gerekir (Bildik, 2013). Bu nedenle hemşireler, travma sonrasında yaşanan acının bireylerin olumlu yönde değişebilmesini sağladığını bilmelidir (İnci ve Boztepe, 2013). Hemşirelerin temel görevleri, gereksinim duyan bireylerin fiziksel, sosyal ve duygusal bakım ihtiyaçlarını karşılamaktır (Özcan, 2012). Bireylerin gereksinimlerine göre sunulan hemşirelik bakımının niteliği hemşirelerin mesleki ve bireysel özelliklerinden doğrudan etkilemektedir (Gül, 2019). Bu kapsamda geleceğin hemşiresi olan hemşirelik öğrencilerinin, acının dönüştürücü gücü kavramına ilişkin algılarının ruhsal acı yaşayan bireylere sunacakları hemşirelik bakımını etkileyebileceği düşünülmektedir. Bu araştırma kapsamında hemşirelik öğrencilerinin acının dönüştürücü gücü kavramına yönelik algıları metafor analizi yöntemi ile belirlenmiş ve sosyodemografik değişkenlerle ilişkisi incelenmiştir. Metaforlar bireyin duygusal, bilişsel, algısal ve yaşantısal yapılarını bütünleştirebilen metaforlar zengin bir öğrenme kaynağı olmakla birlikte bireyin farkındalık kazanmasını da destekler (Kararımak ve Güloğlu, 2012). Bu nedenle psikolojideki nicel-deneyisel ve nitel yaklaşımlar arasındaki boşluğun kapatılmasına olanak tanır (Moser, 2000). Literatür incelendiğinde, acının dönüştürücü gücünün dünyada ve ülkemizde yeni bir kavram olduğu ve konu ile ilgili yapılan çalışmaların tanımlayıcı çalışmalar olduğu görülmektedir (Bolat ve ark., 2020; Dinçer ve Aydoğan, 2019; Kandemir, 2020).

Bu araştırmanın amacı, hemşire adayları olan hemşirelik öğrencilerinin acının dönüştürücü gücü kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yöntemiyle incelemek ve belirlenen kategorilerin

sosyodemografik özelliklerle ilişkisini belirlemektir. Literatürde, hemşirelik öğrencilerinin acının dönüştürücü gücü kavramına ilişkin algılarının değerlendirildiği herhangi bir çalışma bulunmadığından konunun derinlemesine incelenmesine ihtiyaç duyulmuştur.

Yöntem

Nitel ve nicel verilerin birlikte toplandığı karma yöntem desenlerinden yakınsak paralel karma desen tipinde planlanan araştırma, Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümünde yürütülmüştür.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Bu araştırma, 2020-2021 eğitim-öğretim yılı Ekim- Mart ayları arasında Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümünde 1., 2., 3., ve 4.sınıfta öğrenim gören toplam 103 öğrencinin amaçlı örnekleme yöntemine dayalı olarak gönüllü katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması

Araştırmaya katılmaya gönüllü olan öğrencilere çalışmanın amacı, verilerin nasıl toplanacağı ve saklanacağı konusunda bilgi verilmiştir. Araştırmanın verileri COVID-19 pandemisi nedeniyle nitel araştırma konusunda deneyimi olan tek araştırmacı tarafından online form kullanılarak elde edilmiştir. Nicel verilerin toplanması amacıyla oluşturulan ve öğrencilerin sosyodemografik özelliklerini içeren sorulardan oluşan sosyodemografik veri formu kullanılmıştır. Nitel veriler ise 'Acının Dönüştürücü Gücü' kavramı ile ilgili algılarını metafor aracılığı ile ifade edebilmelerini sağlamak amacıyla, 2 alan uzmanının görüşleri dikkate alınarak geliştirilen yarı yapılandırılmış anket formu kullanılmıştır. Veri toplama aşamasından önce iki öğrenci ile pilot uygulama yapılarak, anket sorularının istenen geçerlik düzeyine sahip olduğu anlaşılmış, sonra veri toplama sürecine geçilmiştir. Öğrencilerin yazdıkları metaforlar, araştırmanın temel veri kaynağını oluşturmuştur. Anket formu 'Acının dönüştürücü gücünü neye benzetirsin?' ve 'Bu benzetmeyi yapmanın nedeni nedir?' sorularından oluşmaktadır. Veriler birbirini tekrar etmeye başladığı noktada veri toplama sonlandırılmıştır.

Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırmada elde edilen nitel verilerin analizinde nitel analiz tekniklerinden biri olan içerik analizi kullanılmıştır. Analiz sürecine geçilmeden metafor analizi uygulanmış çalışmaların analiz yöntemleri incelenmiş, metafor analizinin beş aşamada

(Adlandırma Aşaması, Eleme ve Arıtma Aşaması, Derleme ve Kategori Geliştirme Aşaması, Geçerlik ve Güvenirliği Sağlama Aşaması, Verileri Bilgisayar Ortamına Aktarma Aşaması) gerçekleştirildiği görülmüş ve analiz bu beş aşama kapsamında yapılmıştır (Doğan, 2017; Yılmaz ve Fettahoğlu, 2020). Bu aşamalar ve aşamalarda takip edilen süreçler aşağıda verilmiştir.

Adlandırma Aşaması: Araştırmaya katılan öğrencilerin online olarak doldurmuş oldukları formlar numaralandırılmış ve belli bir metaforu belirgin bir şekilde ifade edip etmediklerini belirlemek amacıyla seçilen metaforların geçici bir listesi yapılmıştır. Katılımcılar 'K' şeklinde kısaltılarak numaralandırılmıştır.

Eleme ve Arıtma Aşaması: Öğrencilerin yazdıkları metaforlar tek tek okunup gözden geçirilmiş ve her bir metafor, isim ve açıklama ile ilgili olarak tutarsızlık olup olmadığı açısından incelenmiştir.

Derleme ve Kategori Geliştirme Aşaması: Araştırmaya katılan öğrencilerin seçtikleri metaforlar, acının dönüştürücü gücü kavramına ilişkin sahip oldukları ortak özellikler bağlamında değerlendirilmiştir. Daha sonra metaforların (68 metafor) ortak özelliklerine göre kategoriler belirlenmiş ve toplam 8 farklı kategori oluşturulmuştur.

Geçerlik ve Güvenirliği Sağlama Aşaması: Araştırmadan elde edilen sonuçların geçerliliği, 8 kavramsal metafor kategorisi detaylı olarak açıklanması ile sağlanmıştır. Verilerin analizi sonucu elde edilen 68 metafor, ilgili olan kategori bağlamında derlenmiş ve bulgular bölümünde paylaşılmıştır. Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak amacıyla alanında uzman bir kişinin uzman görüşüne başvurulmuş metaforların ortak özelliklere göre belirlenen kavramsal kategorileri temsil edip etmediği değerlendirilmiştir. Kategorilerin uygunluğu ruh sağlığı alanında iki uzman tarafından onaylanmıştır. Değerlendiriciler arasındaki uzlaşma oranının belirlenmesi amacıyla "Kappa Uygunluk Ölçümü" yapılmıştır. Kappa Ölçümü sonucunda değerlendiriciler arasında %86 anlaşma olduğu görülmüştür. Değerlendirici değerlendirmeleri arasındaki tutarlılık %81 ve üzeri olduğunda çok yüksek uyum sağlanmaktadır (Landis ve Koch 1977; Bilgen ve Doğan 2017).

Verileri Bilgisayar Ortamına Aktarma Aşaması: Bu çalışmada toplamda 68 metafor ifadesi ortaya çıkmıştır. Bu metaforlar SPSS programına aktarılmış ve ilgili olduğu kategori ile eşleştirilerek analizi sağlanmıştır. Metaforlar ve ortaya konan

kategorilerin frekans (f) ve yüzde (%) dağılımı belirlenmiştir.

Verilerin Analizi

Nicel verilerin analizi SPSS 22.0 paket programı ile yapılmıştır ve nitel verilerden elde edilen kategoriler bu programda kodlanmıştır. Örneklem özelliklerini tanımlamak amacıyla frekans dağılımı, yüzde, ortalama, standart sapma gibi tanımlayıcı istatistikler; sosyodemografik özellikler ve nitel verilerden elde edilen kategoriler arasındaki ilişkiyi değerlendirmek için Pearson Chi-Square Testi kullanılmıştır. Beklenen frekanslardan bazılarının 5'ten küçük olduğu görülmüş ve dağılımın kesikli ve çarpık olabileceği varsayılarak bu değerlendirmelerde Fisher Exact Test değeri dikkate alınmıştır. Analizlerde farklılıkların belirlenmesi için %95 anlamlılık düzeyi (ya da $\alpha=0,05$ hata payı) kullanılmıştır.

Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyodemografik verilerinin dağılımı Tablo 1'de verilmiştir. Öğrencilerin %76.7'si kadın, %43.7'si 4. Sınıfta eğitim görmekte ve yaş ortalamaları 20.54 ± 1.64 'tür (Tablo 1). Tablo 2'de öğrencilerin ruhsal acı yaşama deneyimine ilişkin verilerin dağılımı bulunmaktadır. Tablo incelendiğinde öğrencilerin %63.1'inin ruhsal bir acı yaşadığı ve bu acının çoğunlukla (%40.77) ölüm/kayıp olduğu görülmektedir. Öğrencilerin %82.5'i de çevresinde ruhsal acı yaşayan birey olduğunu ve çoğunlukla (%48.54) bu kişinin birinci derece yakını olduğunu belirtmiştir (Tablo 2).

Tablo 1. Öğrencilerin tanıtıcı özellikleri

	Frekans	Yüzde	Yaş Ortalaması \pm SS
Cinsiyet			
Kadın	79	76.7	20.44 \pm 1.63
Erkek	24	23.3	20.88 \pm 1.65
Sınıf			
1. Sınıf	18	17.5	18.44 \pm 1.04
2. Sınıf	18	17.5	19.39 \pm 0.85
3. Sınıf	22	21.4	20.59 \pm 0.85
4. Sınıf	45	43.7	21.82 \pm 1.09
Toplam	103	100	20.54\pm1.64

Tablo 2. Öğrencilerin ruhsal acı deneyimine ilişkin verilerin dağılımı

	Frekans	Yüzde
Ruhsal acı yaşama durumu		
Evet	65	63.1
Hayır	38	36.9
Yaşanan olay*		
Ölüm/kayıp	42	40.7
Olumsuz kişiler arası /aile içi ilişkiler	7	6.7
Sağlık sorunları	6	5.8
Aile bireylerinin sağlık sorunları	5	4.8
Şiddet	5	4.8
Çevresinde ruhsal acı yaşayan birey olma durumu		
Evet	85	82.5
Hayır	18	17.5
Çevresinde ruhsal acı yaşayan kişi**		
Birinci derece yakını	50	48.5
Uzak akraba/tanıdık/arkadaş	29	28.1
Bakım verdiği birey/hasta	6	5.8
Toplam	103	100

* Ruhsal acı yaşayan öğrencilerin yaşanan acıya ilişkin verileri

** Çevresinde ruhsal acı yaşayan kişilere ilişkin veriler

Tablo 3'te acının dönüştürücü gücü kavramına ilişkin en sık kullanılan metaforlar yer almaktadır. Tablo incelendiğinde ateş (%5.8), doğum (%4.9), anka kuşu (%3.9), oksijen (%3.9), kömürün elmasa dönüşmesi (%2.9), kalbin kan pompalaması (%1.9), trombosit (%1.9), kan (%1.9), koltuk değneği (%1.9), boşluk hissi (%1.9), ağlamak (%1.9), aşk (%1.9), süpermen (%1.9), süper kahraman (%1.9), bıçak (%1.9), tecrübeli bir arkadaş (%1.9) ve su (%1.9) metaforlarının en sık kullanılan metaforlar olduğu görülmektedir (Tablo 3).

Tablo 4'te acının dönüştürücü gücü kavramına ilişkin öğrencilerin belirtmiş oldukları metaforların kavramsal kategorileri bulunmaktadır. Tablo incelendiğinde metaforların 8 kavramsal kategoride toplandığı, bu kategorilerin hayvan, bitki ya da doğa unsurları, tıbbi durum, organ ya da malzeme, insana ait bir duygu ya da duygusal davranış, doğaüstü güç ya da süper kahraman, eşya, aile üyesi, arkadaş ya da danışılacak bir insan, yiyecek ya da içecek ve diğer olduğu görülmektedir.

Tablo 3. En sık kullanılan metaforlar

Metafor	n (%)
Ateş	6 (5.8)
Doğum	5 (4.9)
Anka kuşu	4 (3.9)
Oksijen	4 (3.9)
Kömürün elmasa dönüşmesi	3 (2.9)
Tırtılın kelebeğe dönüşmesi	2 (1.9)
Bukalemun	2 (1.9)
Meyvenin olgunlaşması	2 (1.9)
Sülük	2 (1.9)
İlaç	2 (1.9)
Kalbin kan pompalaması	2 (1.9)
Trombosit	2 (1.9)
Kan	2 (1.9)
Koltuk değneği	2 (1.9)
Boşluk hissi	2 (1.9)
Ağlamak	2 (1.9)
Aşk	2 (1.9)
Süpermen	2 (1.9)
Süper kahraman	2 (1.9)
Bıçak	2 (1.9)
Tecrübeli bir arkadaş	2 (1.9)
Su	2 (1.9)

Öğrencilerin en sık “Hayvan, bitki ya da doğa” unsurları kategorisine ilişkin metafor seçtikleri (%32) ve seçilen metafor sayısının en çok hayvan, bitki ya da doğa unsurları kategorisinde olduğu (%27.9) belirlenmiştir (Tablo 4).

Tablo 5’te öğrencilerin sosyodemografik özellikleri ve ruhsal acı kavramına ilişkin deneyimleri ile metafor analizi sonucu oluşturulan kategoriler arasındaki ilişki durumu yer almaktadır. Tablo incelendiğinde kadın (%29.1) ve erkek (%41.7) öğrencilerin metaforlarının çoğunlukla hayvan, bitki ve doğa olayları kategorisinde toplandığı görülmekle birlikte cinsiyet ve kategoriler arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır ($p=0.489$). Birinci sınıf öğrencilerin metaforlarının çoğunlukla “İnsana ait bir duygu ve duygusal davranış, 2. (%50), 3. (%45.5), ve 4. Sınıf (%22.2) öğrencilerinin metaforlarının ise çoğunlukla “Hayvan, bitki ve doğa olayları” kategorisinde toplandığı görülmüştür. Öğrencilerin sınıf düzeyi ile kategoriler arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p=0.372$). Ruhsal acı yaşayan (%30.8) ve yaşamayan (%34.2) öğrencilerin metaforları çoğunlukla hayvan, bitki ve doğa olayları kategorisinde toplanmakla birlikte ruhsal acı yaşama durumu ve yaşanan ruhsal acı ile

kategoriler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0.05$). Çevresinde ruhsal acı yaşayan birey bulunan öğrencilerin metaforlarının hayvan, bitki, doğa olayları (%34.1) kategorisinde; çevresinde ruhsal acı yaşayan birey bulunmayan öğrencilerin metaforlarının ise insana ait bir duygu ve duygusal davranış (%38.9) kategorisinde toplandığı belirlenmiş olup çevresinde ruhsal acı yaşayan birey bulunma durumu ile kategoriler arasında anlamlı yönde bir ilişki saptanmıştır ($p=0.049$). Ancak çevresinde ruhsal acı yaşayan kişi ile kategoriler arasında herhangi bir ilişki bulunmamaktadır ($p<0.05$). Tablo 5 kategoriler bağlamında ayrıntılı incelendiğinde insana ait bir duygu ya da duygusal davranış kategorisi ile çevresinde ruhsal acı yaşayan birey olma durumu arasında ($p=0.005$); aile üyesi, arkadaş ya da danışılacak bir insan kategorisi ile de ruhsal acı veren olay türü ($p=0.008$) arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Diğer kategoriler ile sosyodemografik veriler arasında herhangi bir ilişki saptanmamıştır ($p>0.05$) (Tablo 5).

Öğrencilerin seçtikleri metaforlar ve seçme nedenleri aşağıda ayrıntılı olarak verilmiştir.

Kategori 1. Hayvan, bitki veya doğa unsurları

“Hayvan, bitki veya doğa unsurları” kategorisinde toplanan metaforlar incelendiğinde öğrencilerin zihinlerindeki acının dönüştürücü gücü kavramının felsefi elementlerden ateşe, oksijene; kömürün elmasa dönüşmesi, meyvenin olgunlaşması ve tırtılın kelebeğe dönüşmesi gibi maddesel dönüşümü temsil eden olaylara; bukalemun gibi bulunduğu ortama uyum sağlayabilen ve sülük gibi insan sağlığına yararı olan hayvanlara; yeniden doğuşu simgeleyen güneşe; ve budadıkça daha sağlam hale gelen budanmış ağaca benzetildiği görülmüştür. Öğrencilerin bazılarının hayvan, bitki veya doğa unsurları kategorisine ait metaforları ve bu metaforları seçme nedenleri aşağıdaki gibidir.

‘Acının dönüştürücü gücü tırtılın kelebeğe dönüşmesi gibidir. Çünkü kozadaki tırtıl acı veren bir deneyimle kelebeğe dönüşür. İnsan da bu güçle acı çekse de daha dayanıklı bir hale gelir.’ (K-11)

‘Acının dönüştürücü gücü budanmış ağaç gibidir. Çünkü acının dönüştürücü gücü insanın ona acı veren şeyleri kestirip atmasıyla daha güçlü hale gelmesini sağlar. Budanmış ağaç onu budadıkça daha sağlam daha verimli ve daha sağlıklı bir ağaç olarak gelişir ve büyür.’ (E-42)

Tablo 4. Kavramsal kategoriler

Kategori	Metafor (n)	Frekans (%)	Metafor sayısı (%)
Kategori 1 (Hayvan, bitki ya da doğa unsurları)	Ateş (6), Oksijen (4), Kömürün elmasa dönüşmesi (3), Bukalemun (2), Meyvenin olgunlaşması (2), Sülük (2), Tırtılın kelebeğe dönüşmesi (2), Budanmış ağaç (1), Demir (1), Doğa (1), Güneş (1), Hava (1), İncir ağacı (1), Kasırga (1), Soğuk hava (1), Taş (1), Taş oyuğundan açan çiçek (1), Tohumun filizlenmesi (1), Yılanın deri değiştirmesi (1)	33 (32.0)	19 (27.9)
Kategori 2 (Tıbbi durum, organ ya da malzeme)	Doğum (5), İlaç (2), Kalbin kan pompalaması (2), Kan (2), Koltuk değneği (2), Ölüm (2), Trombosit (2), Enerji-ATP (1), İğne (1), İnsanın hastalanınca ateşinin çıkması (1), Karaciğer (1), Miyokard enfarktüsü (1), Viral hastalık (1)	23 (22.3)	13 (19.1)
Kategori 3 (İnsana ait bir duygu ya da duygusal davranış)	Ağlamak (2), Aşk (2), Boşluk hissi (2), Başarı (1), Çaresizlik (1), Farkındalık (1), Hırs (1), Korku (1), Merhamet (1), Öfke (1), Ruhsal çöküş (1), Sabır (1), Sevgi (1), Yalnızlık (1)	17 (16.5)	14 (20.6)
Kategori 4 (Doğaüstü güç ya da süper kahraman)	Anka kuşu (4), Süper kahraman (2), Süpermen (2), İlahi bir mucize (1), Sihir (1)	10 (9.7)	5 (7.3)
Kategori 5 (Eşya)	Bıçak (2), Ayna (1), Balta (1), Çekiç (1), Mum (1), Tükenmez kalem (1)	7 (6.8)	6 (8.8)
Kategori 6 (Aile üyesi, arkadaş ya da danışılacak bir insan)	Tecrübeli arkadaş (2), Anne (1), Takım arkadaşı (1), Tecrübeli bir bilge (1)	5 (4.8)	4 (5.9)
Kategori 7 (Yiyecek ya da içecek)	Su (2), Bitter çikolata (1), Haşlanmış yumurta (1), Pul biber (1)	5 (4.8)	4 (5.9)
Kategori 8 (Diğer)	İpin eğirilmesi (1), Taşın heykele dönüşmesi (1), Tokat atmak (1)	3 (2.9)	3 (4.4)
Toplam		103 (100)	68 (100)

Kategori 2. Tıbbi durum, organ ya da malzeme

“Tıbbi durum, organ ya da malzeme” kategorisinde toplanan metaforlar incelendiğinde öğrencilerin zihinlerindeki acının dönüştürücü gücü kavramı miyokard enfarktüsü ve viral hastalık gibi tıbbi rahatsızlıklara; iğne ve koltuk değneği gibi tıbbi malzemeye; trombosit, kan, karaciğer gibi hücre, vücut sıvısı ve organa; yaşamsal olayların gerçekleşmesini sağlayan enerjiye (ATP); yaşam fonksiyonunun temel gereksinimi olan kalbin kan pompalamasına; acının dönüştürücü gücü gibi sancılı bir süreç olan doğum eylemine; ilaç ve insanın hastalanınca ateşinin çıkması gibi iyileşme sürecini destekleyen madde veya olaya; ve yaşamın son bulması anlamına gelen ölüm kavramına benzetilmiştir. Öğrencilerin bazılarının “Tıbbi durum, organ ya da malzeme” kategorisine ait metaforları ve bu metaforları seçme nedenleri aşağıdaki gibidir.

‘Acının dönüştürücü gücü ölüm gibidir. Çünkü insan yaşadığı acıdan sonra başka bir hayata

başlayabilir. Ölümün sonunda başka bir hayata geçiş yapılır.’ (E-12)

‘Acının dönüştürücü gücü trombosit gibidir. Çünkü çocukken bisikletten düştüğümde yaralarım kabuk bağlar iyileşirdi ve düşse kalka bisikleti en iyi şekilde sürmeyi öğrendim. Sevdiklerimin ölümleriyle yüzleşme ve ayağa kalkma gücü de aynı kabuk bağlayan yara gibi.’ (K-27)

Kategori 3. İnsana ait bir duygu ya da duygusal davranış

“İnsana ait bir duygu ya da duygusal davranış” kategorisinde toplanan metaforlar incelendiğinde öğrencilerin zihinlerindeki acının dönüştürücü gücü kavramının duygusal bir olay sonucu yaşanan bir eylem olan ağlamaya; aşk, başarı merhamet, sevgi gibi insanı mutlu eden olumlu duygulara; boşluk hissi, çaresizlik, korku, öfke, ruhsal çöküş, yalnızlık gibi ruh sağlığını olumsuz etkileyebilecek duygulara; insanı motive eden hırs ve başarı duygularına; en büyük erdem olduğu söylenen sabıra ve şimdiye odaklanarak kabul tutumu geliştirmemizi sağlayan farkındalığa benzetildiği saptanmıştır.

Tablo 5. Öğrencilerin tanıtıcı özellikleri ile kategoriler arasındaki ilişki

Özellik	Kategori n (%)								P
	Kategori 1	Kategori 2	Kategori 3	Kategori 4	Kategori 5	Kategori 6	Kategori 7	Kategori 8	
Cinsiyet									
Kadın	23 (29.1)	17 (21.5)	14 (17.7)	6 (7.6)	7 (8.9)	4 (5.1)	5 (6.3)	3 (3.8)	0.489
Erkek	10 (41.7)	6 (25.0)	3 (12.5)	4 (16.7)	0 (0)	1 (4.2)	0 (0)	0 (0)	
p	0.242	0.720	0.546	0.189	0.131	0.858	0.206	0.333	
Sınıf									
1. sınıf	4 (22.2)	4 (22.2)	5 (27.8)	1 (5.6)	1 (5.6)	2 (11.1)	0 (0)	1 (5.6)	0.372
2. sınıf	9 (50.0)	2 (11.1)	2 (11.1)	1 (5.6)	1 (5.6)	1 (5.6)	2 (11.1)	0 (0)	
3. sınıf	10 (45.5)	8 (36.4)	2 (9.1)	1 (4.5)	0 (0)	0 (0)	1 (4.5)	0 (0)	
4. sınıf	10 (22.2)	9 (20.0)	8 (17.8)	7 (15.6)	5 (11.1)	2 (4.4)	2 (4.4)	2 (4.4)	
p	0.064	0.160	0.626	0.302	0.353	0.594	0.448	0.613	
Ruhsal acı yaşama durumu									
Evet	20 (30.8)	16 (24.6)	9 (13.8)	8 (12.3)	5 (7.7)	3 (4.6)	2 (3.1)	2 (3.1)	0.801
Hayır	13 (34.2)	7 (18.4)	8 (21.1)	2 (5.3)	2 (5.3)	2 (5.3)	3 (7.9)	1 (2.6)	
p	0.718	0.466	0.342	0.244	0.636	0.883	0.272	0.897	
Ruhsal acı veren olay türü***									
Ölüm/kayıp	13 (31.0)	13 (31.0)	4 (9.5)	5 (11.9)	3 (7.1)	0 (0)	2 (4.8)	2 (4.8)	0.374
Aile üyelerinin ya da kendisinin sağlık sorunları	4 (36.4)	1 (9.1)	3 (27.3)	1 (9.1)	1 (9.1)	1 (9.1)	0 (0)	0 (0)	
Olumsuz kişiler arası ilişkiler	2 (28.6)	1 (14.3)	1 (28.6)	2 (28.6)	1 (14.3)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	
Fiziksel ve duygusal şiddet	1 (20.0)	1 (20.0)	1 (20.0)	0 (0)	0 (0)	2 (40.0)	0 (0)	0 (0)	
p	0.930	0.424	0.479	0.470	0.827	*0.008	0.770	0.770	
Çevresinde ruhsal acı yaşayan birey olma durumu									
Evet	29 (34.1)	20 (23.5)	10 (11.8)	10 (11.8)	7 (8.2)	3 (3.5)	4 (4.7)	2 (2.4)	*0.049
Hayır	4 (22.2)	3 (16.7)	7 (38.9)	0 (0)	0 (0)	2 (11.1)	1 (5.6)	1 (5.6)	
p	0.326	0.525	*0.005	0.126	0.207	0.174	0.879	0.463	
Çevresinde ruhsal acı yaşayan kişi**									
1. Derece yakını	16 (29.1)	10 (18.2)	8 (14.5)	9 (16.4)	5 (9.1)	3 (5.5)	2 (3.6)	2 (3.6)	0.321
Uzak akrabalar/arkadaş/tanıdık	13 (44.8)	9 (31.0)	2 (6.9)	1 (3.4)	2 (6.9)	0 (0)	2 (6.9)	0 (0)	
Bakım verdiği hasta	0 (0)	1 (100)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	
p	0.270	0.081	0.547	0.203	0.900	0.428	0.779	0.572	
Toplam	33	23	17	10	7	5	5	3	

*Chi-Square Testi, p<0,05; **Çevresinde ruhsal acı yaşayan kişilere ilişkin verileri; ***Ruhsal acı yaşayan öğrencilerin yaşanan acıya ilişkin verileri

Öğrencilerin bazılarının İnsana ait bir duygu ya da duygusal davranış kategorisine ait metaforları ve bu metaforları seçme nedenleri aşağıdaki gibidir.

‘Acının dönüştürücü gücü çaresizlik duygusu gibidir. Çünkü acının bizi dönüştürebilmesi için önce kendimizi çaresiz hissetmemiz ve en dibi görmemiz gerekiyor.’ (K-29)

‘Acının dönüştürücü gücü sevgi gibidir. Çünkü acı ile ancak sevgi baş edebilir. İnsanı ancak sevgi iyileştirir.’ (K-58)

Kategori 4. Doğaüstü güç ya da süper kahraman

“Doğaüstü güç ya da süper kahraman” kategorisinde toplanan metaforlar incelendiğinde öğrencilerin zihinlerindeki acının dönüştürücü gücü kavramı değişim ve dönüşümün simgesi olan küllerinden doğan anka kuşuna; doğaüstü güçlere sahip olan Superman ve süper kahramana; mistik yöntemlerle olayları etkileyen sihre ve ilahi bir mucizeye benzetilmiştir. Öğrencilerin bazılarının Doğaüstü güç ya da süper kahraman kategorisine ait

metaforları ve bu metaforları seçme nedenleri aşağıdaki gibidir.

‘Acının dönüştürücü gücü anka kuşu gibidir. Çünkü insan bu güç sayesinde ham her şey son buldu derken küllerinden yeniden doğar ve daha güçlü olur.’ (E-28)

‘Acının dönüştürücü gücü sihir gibidir. Çünkü sihir olmayacak durumları oldurur. İnsanın acısından güç alması da imkansız gibi geliyor bana. Eğer böyle bir güç varsa kesinlikle bu sihirdir derdim. O yüzden sihire benzettim.’ (K-85)

Kategori 5. Eşya

“Eşya” kategorisinde toplanan metaforlar incelendiğinde öğrencilerin zihinlerindeki acının dönüştürücü gücü kavramı kesici bir alet olan bıçak ve baltaya; günlük yaşamımızda sıkça kullandığımız ve ışıkları yansıtarak karşısındaki görüntüyü yansıtan ve kırılabilir bir nesne olan aynaya; insanın kendi gücünün üstünde bir güç uygulamasını sağlayan çekice; karanlık ortamın aydınlanmasını sağlayan muma; ve kullandıkça tükenme özelliği bulunan tükenmez kaleme benzetilmiştir. Öğrencilerin bazılarının Eşya kategorisine ait metaforları ve bu metaforları seçme nedenleri aşağıdaki gibidir.

‘Acının dönüştürücü gücü bıçak gibidir. Çünkü bıçak insanın elini kestiğinde canını çok acıtır. Değişim süreci de insanın ruhunu acıtan ve yıpratıcı bir durumdur.’ (K-4)

‘Acının dönüştürücü gücü ayna gibidir. Çünkü bu güç etkin kullanılırsa insana hayata dair bir şeyler gösterir. Ayna kırılıp insana fiziksel zarar da verebilir, gerçekleri gösterip derinden de etkileyebilir.’ (K-38)

Kategori 6. Aile üyesi, arkadaş ya da danışılacak bir insan

“Aile üyesi, arkadaş ya da danışılacak bir insan” kategorisinde toplanan metaforlar incelendiğinde öğrencilerin zihinlerindeki acının dönüştürücü gücü kavramının tecrübeli arkadaş ve tecrübeli bir bilge gibi insanı zor zamanında destekleyen ve yol gösteren bir kişiye; ortak bir amaç için birlikte mücadele ettiği takım arkadaşına ve aile üyesi olan anneye benzetildiği saptanmıştır. Öğrencilerin bazılarının Aile üyesi, arkadaş ya da danışılacak bir insan kategorisine ait metaforları ve bu metaforları seçme nedenleri aşağıdaki gibidir.

‘Acının dönüştürücü gücü tecrübeli bir arkadaş gibidir. Çünkü sıkıntılı olduğumuz zamanlarda doğru düşünüp hareket edemeyebiliriz. Bu arkadaş sıkıntımız olduğumuzda bizi destekler ve daha iyi olmamız için yol gösterir.’ (K-50)

‘Acının dönüştürücü gücü anne gibidir. Çünkü çocukken düştüğümüzde hatta annemiz bizi dövdüğünde bile anne diye ağladık. Bilirdik bizi dövse de ilacımız dermanımız oydu.’ (E-103)

Kategori 7. Yiyecek ya da içecek

“Yiyecek ya da içecek” kategorisinde toplanan metaforlar incelendiğinde öğrencilerin zihinlerindeki acının dönüştürücü gücü kavramı bitter çikolata, haşlanmış yumurta ve pul biber gibi yiyeceklere; ve suya benzetilmiştir. Öğrencilerin bazılarının Yiyecek ya da içecek kategorisine ait metaforları ve bu metaforları seçme nedenleri aşağıdaki gibidir.

‘Acının dönüştürücü gücü haşlanmış yumurta gibidir. Çünkü yumurta kaynadıkça sertleşir ve yenilebilir bir hale gelir. İnsan da bu güçle biraz katılaşır ve dayanıklı hale gelir.’ (K-16)

‘Acının dönüştürücü gücü pul biber gibidir. Çünkü acı kendi başına insana zarar verir. Doğru kullanılırsa faydalı olur. Pul biber gibi. Kendi başına yenmez ama yemeğe katınca yemeği daha güzel bir hale çevirir.’ (K-80)

Kategori 8. Diğer

Diğer kategorisinde toplanan metaforlar incelendiğinde öğrencilerin zihinlerindeki acının dönüştürücü gücü kavramı yünün ipe dönüşmesini sağlayan ipin eğirme eylemine, taşın heykele dönüşmesine ve acılı bir eylem olan tokat atmaya benzetilmiştir. Öğrencilerin bazılarının Diğer kategorisine ait metaforları ve bu metaforları seçme nedenleri aşağıdaki gibidir.

‘Acının dönüştürücü gücü ipin eğirilmesi gibidir. Çünkü ip eğirildiğinde kullanılabilir ve insan yararına olan bir nesne haline gelir. Örgü ipi ile kazak, atkı gibi birçok kullanılır eşya üretilir.’ (K-71)

‘Acının dönüştürücü gücü taşın yontularak heykele dönüşmesi gibidir. Çünkü taş kırılrsa da darbe olsa da muhteşem bir sanat eserine dönüştürür.’ (K-94)

Tartışma

Nitel araştırma yöntemlerinden biri olan metafor analizi yorumlayıcı paradigmaya dayanmaktadır. Yorumlayıcı paradigmaya göre bireyler, multifaktöriyel durumlardan etkilenebilen farklı istek ve inançlara sahip olabilirler (Göksoy, 2019). Bireyin sahip olduğu inanç ve anlamlar kişiye özgü olabildiği gibi özneler arası (intersubjektif) bir nitelik de taşımaktadır (Şişman, 1998). Metaforlar bağlama duyarlı olmakla birlikte zihinsel modeller ve şemalar gibi soyut gerçeklerin ifadesini sağlar (Moser, 2000). Metaforların, insanların karmaşık

konuları anlamalarına, verimli iletişim kurmalarına ve başkalarını etkilemelerine yardımcı olduğu bilinmektedir (Thibodeau ve ark., 2019). Metaforlar incelenirken benzeyen, benzetilen ve bu iki kavram arasındaki bağlantı incelenir. Benzeyen ve benzetilen kavram arasındaki bağlantı sayesinde bireyin kavramı algılayış biçiminin dışında kavram hakkındaki öğrenme geçmişi, bilgi birikimi, yaşadığı ortam, hayata bakış açısı (Coşkun, 2010) gibi konular hakkında ipucu elde edilebilir. Bireyin oluşturduğu metafor, içerisinde örtük bir anlam saklamaktadır ve örtük anlam sözcüklerden daha önemlidir. Metaforun içinde saklı olan örtük anlamın ortaya çıkması, bireyin yüklediği anlamın üst bilişe taşınmasına ve bireyin yeni bir bakış açısı kazanmasına olanak sağlar (Aragno, 2009; Kararımak ve Güloğlu, 2012). Ayrıca, bireyin duygusal, bilişsel, algısal ve yaşantısal yapılarını bütünleştirebilen metaforlar zengin bir öğrenme kaynağı olmakla birlikte bireyin farkındalık kazanmasını da destekler (Kararımak ve Güloğlu, 2012). Bu nedenle psikolojideki nicel-deneysel ve nitel yaklaşımlar arasındaki boşluğun kapatılmasına olanak tanır (Moser, 2000). Bu çalışmada, geleceğin hemşiresi olan hemşirelik öğrencilerinin, acının dönüştürücü gücü kavramına ilişkin algılarının ruhsal acı yaşayan bireylere sunacakları hemşirelik bakımını etkileyebileceği düşünülmüş ve acının dönüştürücü gücü kavramını algılayış biçimlerinin ve yükledikleri anlamın derinlemesine incelenebilmesi için metafor analizi yöntemi kullanılmıştır. Metafor analizi sonucunda ortaya çıkan temaların sosyodemografik değişkenlerle ilişkisi incelenmiştir.

Bu çalışmada cinsiyet, sınıf düzeyi ve ruhsal acı yaşama durumu ile metafor kategorileri arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Bu sonucun, öğrencilerin yaş grubunun ruhsal acı ya da travmaya yükledikleri anlam ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Çünkü ölüm gibi travmatik yaşam olaylarında kavrama yüklenen anlam yaş gelişim dönemlerine göre farklılık gösterebilmektedir (Sezer ve Saya, 2009). Travmatik olaya maruz kalma ya da karşılaşma durumu yaşamın her anında karşılaşılabilecek bir durum olduğundan, cinsiyet, yaş, sınıf gibi değişkenlerin bu kavrama yapılan metaforik değerlendirmede anlamlı bir farklılık oluşturmasını açıklayan bir durum olarak değerlendirilmiştir.

Ruhsal acıya neden olan travmatik yaşam deneyiminde, yaşanan olay bireyin kendi başından geçmiş olabileceği gibi başkasının ya da aile üyesi, yakın arkadaşı gibi bir yakınının da başından geçmiştir

olabilir (Bolat ve ark., 2020). Bu nedenle travma, sadece maruz kalan bireyleri değil, aynı zamanda yakınlarının da yaşamını etkileyebilmektedir (Verharen ve ark., 2015). Ayrıca, sosyal öğrenme aracılığıyla (bireylerin diğer insanları seyrederek ve gözlem yaparak öğrenmesi (Bayrakçı, 2007) travmaya ya da travmanın etkilerine tanıklık eden bireyler, travma, ruhsal acı ve acının dönüştürücü gücü kavramlarına anlamlar yükleyebilirler. Bu araştırmanın sonucunda, çevresinde ruhsal acı yaşayan birey olma durumu ile metafor kategorileri arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Bu kapsamda çevresinde ruhsal acı yaşayan birey bulunan öğrencilerin, travmatik yaşam deneyimlerine ya da etkilerine tanıklık ettiği ve kavrama ilişkin algı oluşturduğu söylenebilir. Kategoriler ayrıntılı olarak incelendiğinde, çevresinde ruhsal acı yaşayan birey bulunan öğrencilerin, acının dönüştürücü gücü kavramını insana ait bir duygu ya da duygusal bir davranışa benzetmesi arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Öğrencilerin, acının dönüştürücü gücü kavramını, gözlemledikleri travma deneyimi ya da travma sonrası duygu, tutum ve davranışlar ile ilişkilendirdikleri söylenebilir. Bu metaforu seçme nedenleri incelendiğinde ise genel olarak duyguların insanı değişime ve dönüşüme motive etmesi nedeniyle seçtikleri görülmüştür.

Savaşlar, ayrılıklar, kayıplar, kazalar (Bolat ve ark., 2020), doğal afetler (Bolat ve ark., 2020, Morganstein ve Ursano, 2020) ve insan yaşamını tehdit eden COVID-19 vb. (Ezell ve ark., 2021) travmatik yaşam deneyimleri bireylerin ruhsal olarak acı çekmesine neden olabilir (Bolat ve ark., 2020). Ancak travma sonrasında kişilerin verdiği tepkiler değişkenlik gösterebilir. Bazı bireyler travma sonucunda depresyon, kaygı ya da travma sonrası stres bozukluğu gibi ruhsal bozukluklarla karşılaşabilirken (İnci ve Boztepe, 2013; Andreasen, 2022); bazı bireyler yaşamın anlamı konusunda sorgulama yaparak olumlu yönde gelişim gösterebilir (İnci ve Boztepe, 2013; Jayawickreme ve ark., 2021). Travma sonrası büyüme olarak tanımlanan bu kavram, bireylerin travmanın ardından dünyayla ilgili temel şemalarını ve öz yeterliklerini bilişsel olarak gözden geçirip yeni ve daha olumlu bir öz anlatı geliştirmeleridir (Tedeschi ve Calhoun, 1996). Bu süreçte sosyal çevreden duygusal ve sosyal destek almak bireyin yeni şema ve anlam geliştirmesini desteklemektedir (Kamen ve ark., 2016). Bu çalışmada, ruhsal acı veren bir olay yaşayan öğrencilerin yaşadıkları acı türü (ölüm/kayıp, aile üyelerinin ya da kendisinin sağlık

sorunları, olumsuz kişiler arası ilişkiler, fiziksel ve duygusal şiddet) ile metafor kategorilerinden aile üyesi, arkadaş ya da danışılacak bir insan kategorisi arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Öğrencilerin acının dönüştürücü gücü kavramını aile ya da arkadaş gibi sosyal destek sistemini oluşturan bireylerle ilişkilendirmesinde, travma sonrası büyümede sosyal desteğin rolü hakkındaki inançlarının ya da deneyimlerinin etkili olabileceği düşünülmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışma, hemşirelik öğrencilerinin acının dönüştürücü gücü kavramı hakkındaki düşüncelerinin metafor analizi yöntemiyle belirlenmesi ve sosyodemografik değişkenlerle ilişkisinin değerlendirilmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın sonucunda hemşirelik öğrencilerinin acının dönüştürücü gücü kavramına yönelik olumlu ve olumsuz anlamlar içeren metaforlar ürettikleri görülmüştür. Ancak metaforu seçme nedenleri incelendiğinde genellikle metaforun bireylerin değişim ve dönüşümünü destekleyen yönünün vurgulandığı belirlenmiştir. Hemşirelerin hastalık/durum hakkındaki algılarının bireye sunulan hemşirelik bakımını etkilediği düşünüldüğünde öğrencilerin ruhsal acı yaşayan bireye bakım vermeye ve bireyin değişip dönüşebilmesine ilişkin olumlu bir yargı geliştirdiği ve meslek hayatında bu yargıya yönelik hareket etme potansiyelinin olduğu söylenebilir. Bu kapsamda öğrencilerin kavrama ilişkin algılarının değerlendirilmesi, olumsuz algının fark ettirilerek yerine olumlu algının geliştirilmesi ve var olan olumlu algının eğitim öğretim sürecinde pekiştirilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Daha geniş örneklerde, meslek yaşamına atılmış hemşirelerin var olan olumlu/olumsuz algıların değerlendirilmesi ve travmatik olaylara maruz kalan bireylerin bakımında önemli rol ve sorumlulukları olan hemşirelerin, acının dönüştürücü gücü kavramına ilişkin algılarının belirlenmesi önerilmektedir.

Çalışmanın sınırlılığı

Çalışmanın sonuçları hemşirelik öğrencilerinin cevapları ile sınırlıdır.

Teşekkür

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerine teşekkür ederiz.

Araştırmanın Etik Yönü/ Ethics Committee

Approval: Bu çalışmanın her aşamasında etik prosedürler uygulanmıştır. Araştırmanın etik kurul onayı Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Etik Kurulundan alınmıştır (17.08.2020 karar no: 44/5). Kurum izni ise Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölüm Başkanlığından alınmıştır. Araştırmaya katılan tüm katılımcılar araştırmaya gönüllü olarak katılmış ve araştırma ile ilgili ayrıntılı bilgi veri toplama formlarının giriş kısmına eklenmiştir.

Hakem/Peer-review: Dış hakem değerlendirmesi.

Yazar Katkısı/Author Contributions: Fikir/kavram: TK, İG, İK; Tasarım: TK, İG, İK; Danışmanlık: İG, İK; Veri toplama ve/veya Veri İşleme: TK; Analiz ve/veya Yorum: TK, İK; Kaynak tarama: TK; Makalenin Yazımı: TK, İG, İK; Eleştirel inceleme: TK, İG, İK.

Çıkar çatışması/Conflict of interest: Araştırmacılar herhangi bir çıkar çatışması belirtmemişlerdir.

Finansal Destek/Financial Disclosure: Bu araştırma için finansal destek alınmamıştır.

Çalışma Literatüre Ne Kattı?

- Hemşirelik öğrencilerinin Acının Dönüştürücü Gücü kavramına ilişkin genel olarak olumlu yönde algıları bulunmaktadır.
- Araştırmada metafor analizi yönteminin kullanılması hemşirelik öğrencilerinin Acının Dönüştürücü Gücü kavramına ilişkin algılarının derinlemesine analiz edilmesini sağlamıştır.
- Acının dönüştürücü gücü kavramının metafor analizi ile incelendiği herhangi bir çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışma ile literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
- Bu araştırma Acının Dönüştürücü Gücü kavramına dikkat çekerek travma mağduru bireylerle çalışan hemşirelerde farkındalık gelişmesini destekleyebilir.

Kaynaklar

- Andreasen NC. (2022). What is post-traumatic stress disorder?. *Dialogues in Clinical Neuroscience*, 240-243.
- Aragno A. (2009). Meaning's vessel: a metapsychological understanding of metaphor. *Psychoanalytic Inquiry*, 29(1), 30-47.
- Arşimet A, Dil S. (2021). COVID-19 tanılı hastaya NANDA-I ve Joyce Travelbee'nin insan insana ilişki modeline göre verilen hemşirelik bakımı: bir olgu sunumu. *Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 229-239.
- Bayrakçı M. (2007). Sosyal öğrenme kuramı ve eğitimde uygulanması. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 198-210.

- Bildik T. (2013). Ölüm, kayıp, yas ve patolojik yas. *Ege Tıp Dergisi*, 52(4), 223-29.
- Bilgen ÖB, Doğan N. (2017). Puanlayıcılar arası güvenilirlik belirleme tekniklerinin karşılaştırılması. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 8(1), 63-78.
- Bolat T, Bolat Oİ, Taştan S. (2020). Örgütsel destek, sosyal bağlılık ve dünyaya ilişkin varsayımların travma sonrası büyüme üzerindeki etkisinde acının dönüştürücü gücünün rolü: pozitif psikoloji bağlamında bir değerlendirme. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22(1), 361-402.
- Coşkun M. (2010). Lise öğrencilerinin “iklim” kavramıyla ilgili metaforları (zihinsel imgeleri). *Turkish Studies International Periodical for The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 5(3), 919-40.
- Diñer D, Aydoğan D. (2019). Evlilik ilişkisinin gizil güçleri: özgecil aşk, acının dönüştürücü gücü ve fedakârlık doyumunu. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(7), 65-77.
- Diñer D, Ekşi H, Demirci İ, Kardeş S. (2015). Acının dönüştürücü gücü ölçęęi: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 39, 409-21.
- Doğan Y. (2017). Ortaokul öğrencilerinin çevre kavramına ilişkin sezgisel algıları: bir metafor analizi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 721-40.
- Ezell JM, Salari S, Rooker C, Chase EC. (2021). Intersectional trauma: COVID-19, the psychosocial contract, and America’s racialized public health lineage. *Traumatology*, 27(1), 78.
- Göksoy S. (2019). Paradigma ve paradıgmalar. *Uluslararası Liderlik Eğitimi Dergisi*, 1(1), 1-15.
- Gül Ş. (2019). Bakım kavramı ışığında hemşirelik bakımı ve etkileyen faktörler. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 10(2), 129-34.
- İnci F, Boztepe H. (2013). Travma sonrası büyüme: öldürmeyen acı güçlendirir mi?. *Journal of Psychiatric Nursing*, 4(2), 80-5.
- İzğüden D, Erdem R. (2017). The effect of transformative power of suffering on life satisfaction on hospital workers. *Journal of International Health Sciences and Management*, 3(5), 1-12.
- Jayawickreme E, Infurna FJ, Alajak K, Blackie LE, Chopik WJ, Chung JM, ... & Zonneveld R. (2021). Post-traumatic growth as positive personality change: Challenges, opportunities, and recommendations. *Journal of Personality*, 89(1), 145-165.
- Kamen C, Vorasarun C, Canning T, Kienitz E, Weiss C, Flores S, et al. (2016). The impact of stigma and social support on development of post-traumatic growth among persons living with HIV. *Journal of Clinical Psychology in Medical Settings*, 23(2), 126-34.
- Kandemir F. (2020). Acının dönüştürücü gücü ve dindarlık ilişkisi. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, (Sonbahar özel sayısı), 209-216.
- Kararımkar Ö, Güloğlu B. (2012). Metafor: danışan ve psikolojik danışman arasındaki köprü. *Turkish Psychological Counseling & Guidance Journal*, 4(37), 122-135.
- Landis JR, Koch GG. (1977). The measurement of observer agreement for categorical data. *Biometrics*, 33, 159-174.
- Meleis Aİ. (2011). *Theoretical nursing development and progress*. (5 th Edition). London: Wolters Kluwer Health; 548-616.
- Morganstein JC, Ursano RJ. (2020). Ecological disasters and mental health: causes, consequences, and interventions. *Frontiers in Psychiatry*, 11, 1.
- Moser KS. (2000). Metaphor analysis in psychology method, theory, and fields of application. *Forum: Qualitative Social Research*, 1(2).
<https://doi.org/10.17169/fqs-1.2.1090>
- Özcan H. (2012). Hemşirelerin empatik eğilim ve empatik becerileri: Gümüşhane örneği. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(2), 60-68.
- Sezer S, Saya P. (2009). Gelişimsel açıdan ölüm kavramı. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 151-165.
- Şişman M. (1998). Eğitim yönetiminde kuram ve araştırmada alternatif paradigma ve yaklaşımlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 16(16), 395-422.
- Tedeschi RG, Calhoun LG. (1996). The post traumatic growth inventory: measuring the positive legacy of trauma. *Journal of Traumatic Stress*, 9(3), 455-471.
- Thibodeau PH, Matlock T, Flusberg SJ. (2019). The role of metaphor in communication and thought. *Language and Linguistics Compass*, 13(5), e12327.
- Velioğlu, P. (2012). Hemşirelikte Kavram ve Kuramlar. 1. Baskı, İstanbul, Akademi Basın ve Yayıncılık, s 270.
- Verharen L, Mintjes J, Kaljouw M, Melief W, Schilder L, Van der Laan G. (2015). Psychosocial needs of relatives of trauma patients. *Health & Social Work*, 40(3), 233-238.
- Wirtz U. (2014). *The Transformative Power of Suffering. Trauma and Beyond: The Mystery of Transformation*. 1.st ed., New York, Routledge, p.76.
- Yılmaz N, Özer E, Fettahoğlu R. (2020). Sağlık yöneticisi kavramına ilişkin bir metafor analizi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(1), 115-124.